

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Denise van den Berg
Directeur-bestuurder
Onderwijsontwikkeling Nederland
06-12379493

Datum

15 mei 2025

Betreft

Debat Passend Onderwijs

Geachte voorzitter en leden van de vaste Kamercommissie OCW,

Op 21 mei gaat u in debat over passend onderwijs. Het kabinet heeft de ambitie uitgesproken om in 2035 inclusief onderwijs te realiseren, zodat alle kinderen samen naar school kunnen en optimale ontwikkelkansen krijgen. Een mooie ambitie die Onderwijsontwikkeling Nederland volledig ondersteunt. Daarbij is het van belang dat er structureel geïnvesteerd wordt in de professionalisering van leraren. Het succes van inclusief onderwijs staat of valt met de kennis en vaardigheden van leraren.

In deze brief gaat Onderwijsontwikkeling Nederland nader in op de ambitie tot inclusief onderwijs, de landelijke norm voor basisondersteuning – opgesteld door de AOb en Ouders en Onderwijs - en de doelmatige besteding van middelen voor passend onderwijs. Ons standpunt is duidelijk: als er geen tijd, ruimte en middelen vrijgemaakt wordt voor het professionaliseren van leraren, blijven de doelstellingen slechts een papieren werkelijkheid.

Ambitie kabinet: inclusief onderwijs in 2035

Inclusief onderwijs betekent dat elk kind, ongeacht ondersteuningsbehoeften, zich welkom voelt en passende begeleiding krijgt.¹ Dit vraagt om goed toegeruste leraren. OCW heeft in haar werkagenda route naar inclusief onderwijs 2035 een fasering opgesteld om stapsgewijs toe te werken naar inclusief onderwijs. Momenteel bevinden we ons in fase 2 (2023-2025) waarin de focus ligt op het stimuleren van inclusief onderwijs en het opbouwen van kennis. Leraren worden geacht hierin mee te bewegen, maar zonder tijd en ruimte voor scholing is het moeilijk om deze ambitie waar te maken.

Landelijke norm basisondersteuning

Op verzoek van het ministerie van OCW hebben AOb en Ouders & Onderwijs de landelijke norm voor basisondersteuning uitgewerkt. Het advies is mede tot stand gekomen door een uitgebreide veldraadpleging waar ook Onderwijsontwikkeling Nederland input voor heeft geleverd. De norm biedt een helder kader voor de ondersteuning die scholen minimaal moeten bieden. Dit is een belangrijke stap vooruit, maar verandering vraagt om meer dan alleen een norm.

De norm richt zich op drie ondersteuningsgebieden:

¹ [Werkagenda Route naar inclusief onderwijs 2035](#)

1. Lees-/spellingproblemen en dyslexie

Er zijn inspirerende voorbeelden te vinden waarbij leraren leerlingen met lees- en spellingsproblemen ondersteunen, in en buiten de klas. Tegelijkertijd merken we dat het tijdig signaleren en adequaat begeleiden soms een uitdaging is. Daardoor lopen kinderen het risico een taalachterstand op te lopen en leerproblemen te ontwikkelen in andere gebieden. Door gerichte scholing kunnen taalachterstanden en daarmee samenhangende leerproblemen voorkomen worden.

2. (Hoog) begaafdheid

Er is steeds meer kennis beschikbaar over begaafde leerlingen en welke ondersteuningsbehoefte zij hebben en wat dit vraagt van de leraar in de klas. Wij zien indrukwekkende voorbeelden van scholen die leraren equiperen om (hoog) begaafde leerlingen optimaal te begeleiden in hun ontwikkeling. We zien scholen die hiervoor apart aanbod ontwikkelen, structuurwijzigingen doorvoeren en hun leraren op dit gebied professionaliseren. Tegelijkertijd zien we een grote handelingsverlegenheid op dit gebied, waardoor (hoog)begaafde leerlingen zich aanpassen aan het gemiddelde prestatieniveau van de klas. Ze worden als lastig ervaren wanneer ze zich niet kunnen aanpassen. De leerlingen voelen zich op hun beurt niet gezien en begrepen, waardoor allerlei problemen dreigen te ontstaan en thuiszitten een gevolg kan zijn. Dit vraagt om professionalisering op het gebied van signalering, differentiatie en het inspelen op leertempo, leerpotentieel, leervoorkeuren en interesses.

3. Taak- en werkgedrag

Een gezond pedagogisch leerklimaat en het stimuleren van executieve vaardigheden zijn belangrijk voor het leerproces. Diverse scholen hebben al een duidelijke visie op leren en hebben hierin al mooie stappen gezet. Andere scholen zijn nog op zoek naar manieren om grip te krijgen op de klas en het leergedrag van leerlingen te optimaliseren, zodat frustraties bij zowel leerlingen als leraren worden voorkomen. Onderzoek naar motivatie en executieve functies levert waardevolle inzichten op, maar het is de uitdaging om deze kennis te vertalen naar de dagelijkse onderwijspraktijk. Het positief beïnvloeden van de leerattitude en het leergedrag van leerlingen vraagt niet alleen kennis van zaken, maar ook intensieve begeleiding, peer feedback en teamleren.

Daarnaast heeft de staatssecretaris aangekondigd dat het mogelijk is dat de ondersteuningsgebieden in de loop de tijd zullen worden uitgebreid. Hiermee bevestigt zij dat het beroep van leraar voortdurend verandert en vraagt om een continue deskundigheidsbevordering.

Hoewel de norm helder maakt wat nodig is, ontbreekt een belangrijke randvoorwaarde: voldoende toegeruste leraren. Uit de praktijk blijkt dat leraren te weinig tijd en middelen hebben om zich blijvend te professionaliseren en worstelen met handelingsverlegenheid bij complexe vraagstukken. Uit het recente rapport van de Onderwijsinspectie² blijkt dat leraren vooral tijd als grootste belemmering ervaren voor professionalisering. Hoge werkdruk, ziekte en vervangingstekorten maken het moeilijk om ruimte vrij te maken voor scholing. Zonder gerichte maatregelen om tijd en middelen vrij te maken blijft professionalisering een extra belasting in plaats van een structureel onderdeel van het vak.

Doelmatige besteding middelen passend onderwijs

In 2023 stelt de Onderwijsinspectie in haar rapport: 'Zicht en sturing op en verantwoording van doelmatige besteding middelen passend onderwijs'³ dat de doelmatige besteding middelen passend onderwijs verbeterd kan worden. Het onderzoek doet de volgende aanbevelingen, die deels gericht zijn aan het onderwijsveld:

² [Technisch rapport Inhoud van professionaliseringsactiviteiten - De Staat van het Onderwijs 2024](#)

³ [Rapport 'Zicht en sturing op en verantwoording van doelmatige besteding middelen passend onderwijs 2023](#)

- Breng de ondersteuningsbehoeften in beeld en behoud deze ook in beeld gedurende het gehele proces.
- Richt het stelsel van kwaliteitszorg in vanuit focus op doelmatige besteding van middelen.
- Voer meer dialoog over de doelmatige besteding van middelen.
- Stel als intern toezichthouder een verwachtingskader op, gericht op doelmatige besteding middelen passend onderwijs.
En aan OCW:
- Leg de definitie van doelmatige besteding wettelijk vast

Wat Onderwijsontwikkeling Nederland betreft, betekent de doelmatige besteding van middelen investeren in de kennis en kunde van leraren. Steengoede leraren maken het verschil. Door middelen zo direct mogelijk te koppelen aan professionalisering kunnen leerachterstanden en uitval worden voorkomen.

Conclusie

Onderwijsontwikkeling Nederland pleit ervoor scholen en leraren de tijd, ruimte en middelen te bieden om zich blijvend te professionaliseren, zodat leerlingen kansrijk en optimaal begeleid kunnen worden in hun ontwikkeling in de klas en op school. Daarmee wordt een belangrijke stap gezet om inclusief onderwijs in 2035 te realiseren.

Wij vragen u om tijdens het debat passend onderwijs hier aandacht aan te schenken. Uiteraard zijn we bereid om de inhoud van deze brief nader toe te lichten.

Met hartelijke groet,

Denise van den Berg
Directeur-bestuurder
Onderwijsontwikkeling Nederland